Llwynywermod

Llwynywormwood

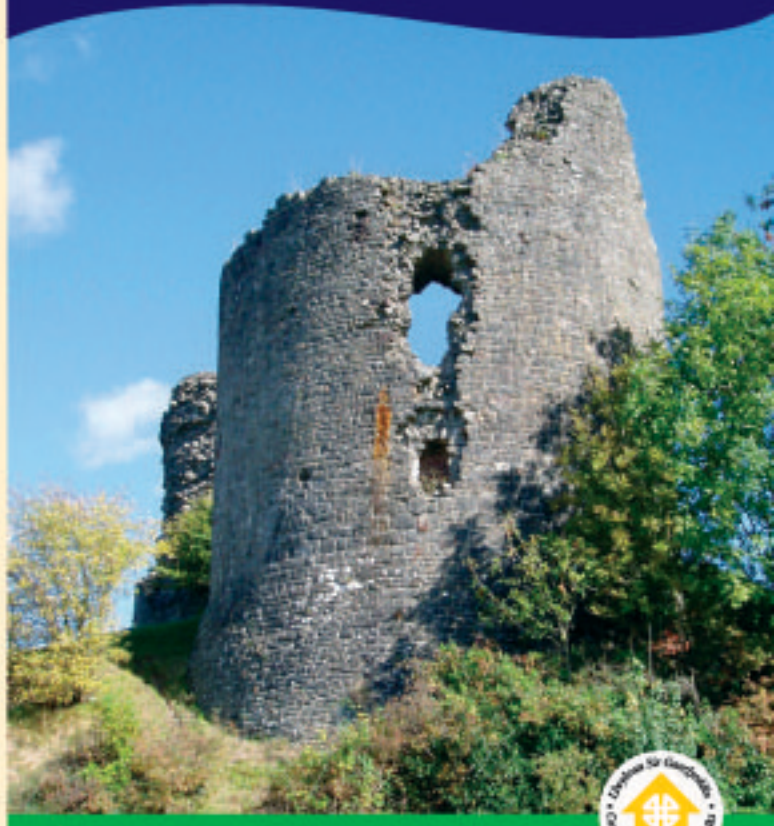

Teithiau Cerdded Sir Gaerfyrddin
Carmarthenshire Country Walk

Cyngor Sir Caerfyrddin
Carmarthenshire County Council

Amser Hamdden
Leisure Time

Llwynywermod

Tref Llanymddyfri yw'r canolbwynt ar gyfer dadcodi'r teithiau cerdded hyn sy'n rhoi cyfle i chi weld coetiroedd, coedwigoedd a tir ar yn ogystal â golygfeydd addeiladau ar drawsdyffryn Tywi o'r tu hunt. Dyma wlad y Barcud Coch, falchy gwylwch am yr aderyn uddosol hwn.

Mae'r teithiau cerdded yn mynd â chi drwy yr hyn sy'n weddill o Barc Llwynywermod, oedd unwaith yn rhan o Ystad fawr. Adeiladwyd Tŷ Llwynywermod yn nechrau'r 19eg gannif gan y teulu Williams.

Llwynywormwood is the focus for the start of these walks, which provide a splendid mixture of woodland, forestry and farming with excellent views across the Tywi Valley and beyond. This is Red Kite Country, so keep alert for a sight of this elegant flier.

The walks pass through the remnants of Llwynywormwood Park, once part of a large estate. Llwynywormwood House was built in the early 19th Century by the Williams family, later Griffiths-Williams, Baronets. The house was an important part of the local social scene, and Richard Fenton described it in 1810 as having a "charming situation, grounds very parkish, ornamented with fine masses of old wood. To the back, a noble view of the Mountains ... a stream dammed up into a large pond".

Griffiths-Williams yn ddiweddarach, Barwnigion. Roedd y tŷ yn rhan bwysig o'r bywyd cymdeithasol lleol, a disgrifiwyd ef gan Richard Fenton yn 1810 fel tŷ â "charming situation, grounds very parkish, ornamented with fine masses of old wood. To the back, a noble view of the Mountains ... a stream dammed up into a large pond".

Gwerthwyd yr ystad yn 1910 a doeth y tŷ yn ysgol breifat i ferched nes iddi gau yn 1939. Yr hyn sy'n weddill o'r tŷ bellach yw ychydig o furiau mosi. Doeth y coedwigoedd i feddiant y Comisiwn Coedwigaeth yn y 1950'au ac fe'u hail blannwyd â Ffynidwydden Douglas, Pryswydden Norwy a Llarwydden Siapan. Mae rhai coed caeir yn aros o fyd ac yn y goedwig mae pont gaenig drawsiadol gyda'r dyddiad 1812 wedi'i ysgythru arni, ynghyd â'r Forthdy Crwn, porthdy wyth ochr anarferol.

The estate was sold up in 1910, and the house became a girls' school until it was closed down in 1939. All that now remains of the house are a few gaunt walls. The woods were taken over by the Forestry Commission in the 1950s, and were replanted with Douglas Fir, Norway Spruce and Japanese Larch. A few parkland trees remain, and in the woods may be seen a fine stone bridge inscribed with the date 1812 and Round Lodge, an unusual octagonal lodge house.

Fantail (Tree Pipit)

Nearby is the small village of Myddfai, famous as the birthplace of the 'Physicians of Myddfai'. This family of gifted healers were reputed to be descended from a beautiful lady, who rose from Llyn-y-Fan Fach (a small lake in the mountains to the south) and married a local farmer.

An excellent exhibition of local historical characters, together with Red Kite display and other information can be seen at Llandovery Heritage Centre, near the main car park.

Gellwn mae penber bychan Myddfai, sy'n enwog fel cartref 'Meddygon Myddfai'. Roedd gan y teulu hwn alluoedd rhiwmeddol ac yn ôl yr hanes roeddent yn ddisgynyddion merch hardd o godcdd o Llyn-y-Fan Fach (llyn bychan sydd yn y mynyddoedd i'r de) a briodedd â fermwr lleol.

Mae ardalnogofa ardderchog o gymeriadau hanesyddol lleol ac ardalnogofa Barcud Coch ynghyd â gwybodaeth arall i'w weld yng Nghanolfan Treftadaeth Llanymddyfri, gar y prif faes parcio.

The Walks

Start from the main car park in Llandovery, near the Castle, or from the village of Myddfai, though parking here is limited. The paths may be muddy in wet weather, with some sections along quiet roads. Binoculars are recommended.

The full walk is 8.8 km (5.5 miles). Shorter walks can be made by taking 'short cuts', as follows:

A to B, 4km (2.5 miles); C to D, 4.8km (3 miles); E to F, 8km (5 miles); (distances from Llandovery). Route E to F is a permissive path, made available by the Forestry Commission.

The walks can be linked with the Llandovery Riverside Walk, also in this series.

You may be lucky enough to see a Red Kite, with its deeply-forked tail, circling overhead. The woods are full of small birds including Goldcrests and Long-tailed Tits and you may hear the loud screech of a Jay. In the hedgerows the spring Primroses, Celandines and Stitchwort are followed by the white heads of Cow Parsley and Foxgloves, an extract of which is still used today in the treatment of heart disease. The name has nothing to do with foxes, but is derived from the 'Folk's Glove', 'Folk' being the little people or fairies.

The Country Code

Whilst using paths please remember to follow the country code.

- Enjoy the countryside and respect its life and work.
- Fasten all gates.
- Keep dogs under close control.
- Keep to public paths across farmland.
- Use gates and stiles to cross fences, hedges and walls.
- Leave livestock, crops, and machinery alone.
- Take your litter home.
- Help to keep all water clean.
- Protect wildlife, plants and trees.
- Take special care on country roads.
- Make no unnecessary noise.

Cefnogwyd gan Grantiau y Barcud a Chyngor Cefn Gwlad Cymru
Supported by the Kite County Project & Countryside Council for Wales

Y Teithiau Cerdded

Dechreuwch o'r prif Faes Parcio yn Llanymddyfri, gar y Castell, neu o bentref Myddfai, er mai ychydig o le parcio sydd yno. Gall y llwybrau fod yn lleidiog mewn tywydd gwlyb, gyda rhannau dawelach ar hyd ffyrdd tawel. Argymhellir eich bod yn mynd ag ysbienddrych gyda chi.

Mae'r daith lawn yn 8.8 km (5.5 milltir). Gellir lleihau'r daith drwy ddilyn y cyfarwyddiadau canlynol:

A i B, 4km (2.5 milltir); C i D, 4.8km (3 milltir); E i F, 8km (5 milltir); (pellteroedd o Lanymddyfri). Llwybr ti chaniatâd yw'r daith o E i F a ddarperir gan y Comisiwn Coedwigaeth.

Gallir cysylltu'r teithiau cerdded â Thaith Gerdded Glan yr Afon, sydd hefyd yn y gyfres hon.

Pied Magpie

Efallai y byddwch yn ddigon lwcus i weld Barcud Coch, gyda'i gynffon fforchog yn hofran uwch ben. Mae'r coedwigoedd yn llawn o adar bach megis Drywn Eurben a Titw Cynffon Hir neu efallai y byddwch yn clywed gwaedd nodweddiadol Sgrech y Coed. Yn y cloddiau yn ystod y gwanwyn dilynir y Briallu, Llygaid Ebrill a Botwm Crys gan bennau gwyn Garlhydail a Bysedd y Cŵn y mae rhannau ohono yn coal eu defnyddio i drin defyd y galon. Nid oes unrhyw berthynas rhwng enw'r blodyn hwn yn y Saesneg, Foxglove, â llwynogod. Daw'r enw o 'Folk's Glove' gyda'r 'folk' yn cyfeirio at dylwyth teg.

Y Rheolau Cefn Gwlad

Wrth ddefnyddio llwybrau cofiwch gadw at reolau cefn gwlad.

- Mwynhewch y wlad a pharchwch ei bywyd a'i gwaith.
- Ceuwch bob llidiart.
- Cadwch eich ci dan reolaeth glòs.
- Cadwch at llwybrau cyhoeddus wrth groesi tir amaethyddol.
- Defnyddiwch lidiardau a chamfeydd i groesi ffensys, perthi a waliau.
- Gadewch lonydd i anifeiliaid, cnydau a gheiriannau.
- Ewch â'ch sbwriel adref.
- Helpwch gadw pob dŵr yn lân.
- Gwarchodwch fywyd gwyllt, planhigion a choed.
- Byddwch yn ofalus iawn ar heolydd gwledig.
- Peidiwch â chreu sŵn yn ddiangen.

Eisiau gwybod rhagor?

Mae'r llyfr hwn yn un o gyfres Llyfrau Sir Gaerfyrddin.
I gael rhagor o wybodaeth am y llyfrau yn y gyfres cysylltwch â'r:
Uned Parcio a Cefn Gwlad,
Tŷ'r Nant, Parc Busnes Traeth, Llanelli, SA14 9UT.
Ffôn: (01554) 747500
www.sirgar.gov.uk

A chithau wedi cerdded un o'n llwybrau, efallai y carech wybod bod yna dri phlanc gwledig yn Sir Gaerfyrddin – Penbre, Cefn Mawr ar bwys Llandeilo, a Llyn Llech Owain ar bwys Gorslas. Mae pob un yn cynnig cyfleoedd hagorol i bawb fwynhau cefn gwlad.

Want to know more?

This is one of a series of country walks in Carmarthenshire.
For further information of walks in this series contact:
Parks and Countryside Unit,
Tŷ'r Nant, Trostre Business Park, Llanelli, SA14 9UT.
Telephone: (01554) 747500
www.carmarthenshire.gov.uk

Now that you have enjoyed one of our walks you may like to know that there are three Country Parks in Carmarthenshire – Pembrey Country Park, Cefn Mawr near Llandeilo and Llyn Llech Owain near Gorslas, all offering excellent opportunities for enjoying the countryside.

Trafnidiaeth Gyhoeddus: I gael y wybodaeth diweddaraf am y bwysoeriau Trafnidiaeth Gyhoeddus lleiaf (yna Traveline:

Public Transport: For up-to-date information, please the All Wales Public Information Helpline:
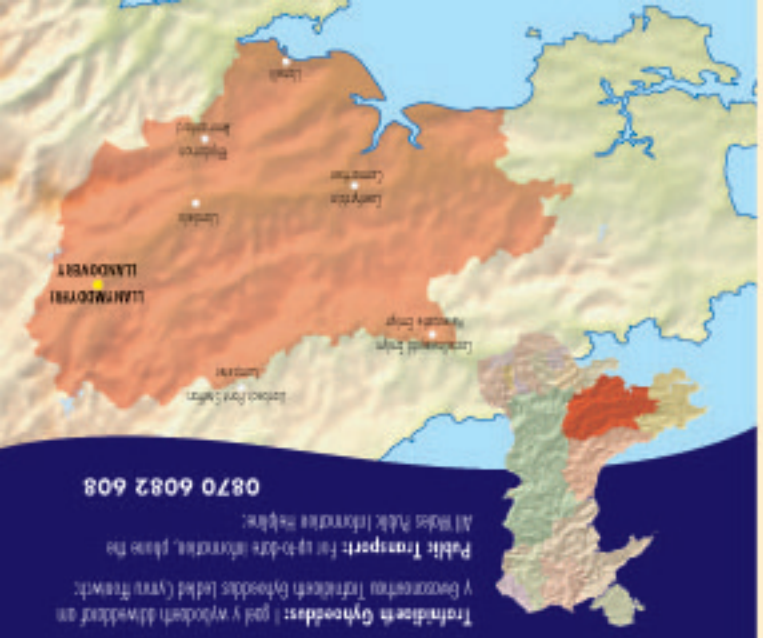
0870 6082 608